Մասիսի Էֆեմեր

Մանզումէի էֆքեար հաֆթատա 6 եանի սէնէտե 300 նիւսխէ վերիլիպ, սէնէվի գըյմէթի, Իսթանպոլ իչին 200 ղրշ. վէ ալթը պալըզը 100 ղրշ. վէ թաշրալար իչին բօսթա փարասը տախի իչինտե օլարագ սէնէվի գըյմէթի 2 ատէտ վէ ալթը պալըզը տախի 1 ատէտ Օսմանլը լիրասը օլաճագ տըր։

Վէ պիր նիւսխէսի 30 փարաեա սաթըլաճագ տըր։

ՄԻԻՆԱՏԻ

Իլանաթըն պէհէր սաթըրը իչին, պիրինճի տէֆատա 3, իքինճի տէֆատա 2, վէ իւչլիւնճիւ վէ սայիր տէֆալարտա 1 էր ղրշ. ալընաճագ տըր։

Մէքթուպ վէ սայիրլէր, Պէյ-օղլունտա տօղրուեօլտա 167 նիւմէրօլու խանէտէ ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏ թաղխանէսինտէ, Կարապետ Ց. Փանոսեան իսմինէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻՒԶԻՒՆՃԻՒ ՍԻՆԷ ١٢٨٠ ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ ٥ — 1868 ԱՊՐԻԼ 16 ՇԱԼԸ — ԱԼԱՖԲԱՆԴԱ ԱՊՐԻԼ 28 — ՆԻՒՄԷՐՕ 643

ԻՍԹԱՆԲՈԼ ԱՊՐԻԼ 16.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹՈՒՐԻՃԻՆԷ

ԲՐՈՒՍԻԱ ՎԷ ՖՐԱՆՍԱ

Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Էվրօպատան վարիա օլան Թէլէկրաֆլարտա, Ֆըրանսա իլէ Բրուսիա տէվլէթլէրի պէյնինտէ, Թէրքի սիլահ իսլէմէք իչին միւզաքէրաթ օլունմագտա օլտուղունա տայիր Թէվֆիքուր պուլունտուղու իշար իսթիմէքտէ տիր։

Պու Թարղ պիր Թէվֆիքուրուն չօգլուգ պիր սահիհլիք սուրէթի քէսպ իտէպիլէճէք տէլիլէրի պուլունմատըղընտան, պունտան ագտէմ նիւսխէլէրի միզտէն պիրիսինտէ, պէօյլէ պիր Թէրքի սիլահ մատտէսինէ ինանմագ իսթէմէեվպ, չիւփհէմիզե իգզար իթմիշ իսթք։ Պու տէֆա, Էվրօպատան կէլէն զազէթալարըն էքսէրիսին Թարաֆընտան պու Թէվֆիքուրա իթիպար օլունմատըղը անլա ըմիշ տըր։ Պիր եեամ Էվրօպա վէ պէլքիտէ Իսթանպոլ փիաչալարընա տախի Թէէսիր իթմիշ օլան մէզքիւր խի տէվլէթլէրին Թէրքի սիլահ իթմէսի մէսէլէսի իւզերինէ, Պէրլինտէն Լէոդէրնէէ շու վէճհ իլէ եազըմըշ տըր։

«Փարիզ վէ Պէրլին գազէթէլէրը պէյնինտէ Թէրքի սիլահ իսլէմէք իչին միւզաքէրաթ աչըլմըշ օլտուղու Թէվֆիքուրընա Ամանեատէ էհլի բօլեթիքա նէզարինտէ ասլա էհէմմիյէթ վերիլմէտիկի Թէաճճիւպ օլունսա ճայիզ տիր։

«Պէրլինտէ վիւքէլա տայիրէլէրինտէ, գավէն Թատտիգ իթմէքտէ տիրլէր քի, Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Պէնէտէթիէ, կէրէք Շլէյզվիկ մատտէսինէ տայիր վէ կէրէք Թէրքի սիլահ իսիրմէսի մէսէլէսի հագդընտա, Մ. Պիզմարք իկի միւզաքէրաթ աչմագըձա հիւքիւմէթի Թարաֆընտան Թալեմաթ վերիլմիշ տէյել տիր։ Մուդայիրի օլարագ, Ֆրանսա տէվլէթի կէչէնտէ Պէրլին սէֆիրինէ պիր Թալիմաթնամէ իրսալ իտէրէք, Բրուսիա տէվլէթի վիւքէլասընտան պուլունան զատլար իլէ, Թարաֆէյնէ շիւփհէ վէրէճէք վէ եախօտ Թարաֆէյնին տույղու վէ Թէքէպպիւրինի ու եանարբաճագ սուրէթտէ միւքեալէմէլէրատէն միմքին մէրթէպէ իճթինապ իսլէմէսինի Թէնպիհ իսլէմիշ տիր։

«Յիկէր Թարաֆտան, Պէրլինտէ շունու խալ պիլիրէր քի, պիր տէվլէթ Թէրքի սիլահ իսլէմէք իչին էվվէլա սիլահլանմըշ պիր հալտէ օլմալը տըր։ Զիւնքի Բրուսիա տէվլէթինին հարպիեէ գանունու ահքեամընճա, Թէրքի սիլահ իթմէք տիմէքլէ նէ անլաշըլմագ լազըմ իսէ, պու տէվլէթ շիմտի օնու իճրա իտէմէգ, մատտէմքի, մէզքիւր գանուն, Բրուսիա օրտուսունու իլի ֆըրգաեէ Թագսիմ իթմիշ տիր։ պիրիսի սուլհ վագթը օրտուսու քի շիմտիքի օլտու հալինտէ պուլունան տըր։ Վէ իքինճիսի Թէքմիլ Բրուսիալըլարը միլէթ մուհաֆզը ասքէրի եազըլարագ Թէշքիլ օլունան օրտու տուր։

«Իմտի, Բրուսիա օրտուսու, շիմտի սուլհ հալինտէ պուլունտուղու հալտէ, Թէրքի սիրահ իթմէք Թէքլիֆի Թագտիմ օլունամաեաճադը աշիքեար տըր։ Քէզալիք միլէթ մուհաֆզը ասքիրինին եէրլէրինէ կէօնտէրիլմէսի տախի Թալեպ օլունապիլիր պիր շէյ տէյիլ տիր։ Չիւնքի ճէնկ պուլունմատըղը վագթտա, միլէթ մուհաֆզը ասքիրինտէն պիրիսի մէվճուտ վէ եախօտ սիլահ Թահթընտա տուրմադա պօրճլու տէյիլ տիր, տիմէք տիր քի շիմտի մուհաֆզ ասքիրի օլմատըգճա վէ ատէթի գատիմէ իւզրէ օրտուսու պուլունտուգճա, Բրուսիատա պէօյլէ պիր Թէքլիֆ իտիլմէեէճէկի տէրքեար օլտուղունան, պու Թէվֆիքուր իթիմատա շատան տէյիլ տիր։

«Փարիզտէ Բրուսիա սէֆիրի իլէ Մ. Մութիէ պէյինտէ պու պատտէ միւզաքէրաթ օլունտուղու, վէ Թարաֆէյնտէն Թահրիրատ ալընըպ վերիլտիկի խապէրլէրի տախի հէր Թարաֆտան ճէրհ օլունմուշտար տըր։

ՐՕՄԱ ՎԷ ԱՎՍԹՐԻԱ

Գոնգօրատաթօնուն լազդընա տայիր Ավսթրիա բարլամէնթօսունտա վերիլէն գազարլար իւզերինէ, Բաբա հազրէթլէրի Թարաֆընտան Ավսթրիա իմբէրատօրունա Թէհտիտամիզ սուրէթտէ, վէ լանէթ օգունմագ իսթարը իլէ, պիր նամէ եազըլմըշ օլտուղուն պունտան ագտէմ պիլտիրմիշ իսթք։ պու տէֆա ալընան դազէթալարը էքսէրիսին, պու նամէնին եափմա օլունտուղու իշար օլունտուգտան պաշդա, Ավսթրիա տէվլէթինին բէտամի դազէթասը մարիֆէթի իլէ տախի իմբէրատօր հազրէթլէրինէ պէօյլէ պիր կոնդակ կէլմիշ օլմատըղը իլան գըլընմըշ տըր։

Մուդայիրի օլարագ, Վիէննատա տիպլօմաթ տայիրէլէրինտէ զանն օլունտուղունա նէզարէն, Բօմա իլէ Վիէննա հիւքիւմէթլէրի պէյնինտէ պու միւնասէպէթլէ պիր պիւրուտէթ հասրլ օլմահեաճագ տըր։ Բաբա հազրէթլէրի կիւնա իմբէրատօր Ֆրանսուա Ժօզէֆին, բարլամէնթօպար Թարաֆընտան գասպուլ օլունան գանունլարըն Թատտիգինէ մէճպուր օլտուղունու, վէ իթմէտիկի հալտէ էհալիսինին հիւսնիւ Թէվճճիւհիւնիւ դայմ իտէճէկլինի Թանրեարագ գօնգօրատաթօնուն Թասհիհ վէ Թէպտիլ օլունմասընա միւսաատէ իտէճէք միշ, պիզճէ պու հավատիսէ ինանմագ կիւճճէ տիր, չիւնքի Բաբա հազրէթլէրի շիմտիյէ գատտար իսլահաթ Թէքլիֆլէրինէ եայընը «գապուլ իտէմէյիզ վէ եախօտ միւմքինիզ տիր» կիպի ճէվապլար վերմիշ օլտուղու աշիքեար օլտուղունտան, պու շիւփհէսիզ հագդը սայրընապիլիր։

Պիր պաշգա մուհապիրին բիվայէթինէ նէզարէն, Բաբա հազրէթլէրի Ավսթրիա տէվլէթինին մէգհէճճէ իշլեր հագդընտա, Թուրթուղու եէնի Թարիգ իւզերինէ դայէթլէ քէտէրլէնմիշ օլտուղունու. Ավսթրիա իմբէրատօրիչասընա պէեան իթմէք իչին, սապրգ Նարօլի գրալիչասընա Թէնպիհ իյլէմիշ, վէ նասըլքի ագտէմճէ պաղէթամրզտա պունունն զեբրինի կէչմիշկ տիր, գրալիչանընն պու պէեանաթը իմբէրատօրիչատա դայէթ ֆէնա Թէէսիր իթմիշ, վէ իմբէրատօր հազրէթլէրի տախի օլ պատտէ էնտիշէեէ դահիպ օլարագ Մ. Պայսթը չադըրթըպ, մէգքիւր գանունլարընն, իմբէրատօրիչա համիլինի վաղ իսթինճէյէ գատտար Թէէխիրինի իսթէմիշ տիր։ Մ. Պայսթ պունունն լուգէրինէ բարլամէնթօ ազալարընտան պաղրլարը իլէ կէօրիւշմիւշ իսէտէ, գապուլ օլունմասերկ վէ շայէտա պու գանունլար պաթթալ օլուր Թէհլիքէսինտէն գօրգարագ պիր ան էվվէլ գարարընա դայրէթ իթմիշլէր տիր։

Իմբէրատօր հազրէթլէրի Բարլամէնթօնուն նիյէթինի տույտուղտա, պու գանունլարա միւմանաաթ իթտիյի հալտէ, Թահթընտանէ հասրլ օլապիլէճէկին Մ. Պայսթա սիւալ իսլէմիշ օլտուղունան, էֆէնտիմ, պու գանունլարա «բա գարշը կէլմէսինիզ հալտէ, էհալինին վէրիկի վէրմէմէսի վէ իիմթիլաղ փէյտա օլմասը նէթիճէլէրի հասրլ օլուր» ճէվապընը վէրմի տիր։

Ավսթրիա տէվլէթինին, պիր եօլ սէրպէսիէէթ Թարիղինէ գատէմ պասմըշ իքէն, պէօյլէ Թէտպիրլէր իլէ եէնէ կէրի կէրի կիթմէքլիէ պաշլամասը, էհալիսինին իիպալընը մուճիպ օլապիլիր պիր մատտէ օլտուղու աշիքեար օլտուղունան, տէվլէթի միւշարիէյհին պու Թարիղտէն շաշմասը արթըգ միւշքիճէ սայրլաա սէգատտը։

ԱՄԷՐԻԳԱ

Րէհիս ճօշնսընն մուհաքէմէսինէ պիւյիւք պիր զայրէթ իլէ տէվամ օլունմագտա տըր. Ֆիլատէլֆիատան Լնկիլ Թէրրանըն Թայմզ զազէթասընա եազըլտըղընա կէօրէ, ռէհիսին գապահաթը տիւշէճէկի իհթիմալի կիթտիքճէ Թագվիէէթ պուլմագտա, վէ հաթթա ռէքջօղլարը Ռէհիս ճօշնսընն ազէ օլանճաղընա օ գատտար իսքեաթ օլմուշլար տըր քի, միւշարիէյհին ազինտէն սոնրա, գանուննամէ մուճիպինճէ, եէրինէ Ռէյիս նասպ օլունանճագ օլան, Ամանաթо մէճլիսի ռէհիսի Մ. Ռէյտտէ կիտիզ, մէմուրիյէթի մէզքիւրէյի տէրտէսթ իթտիկինտէ, քէնտիլէրինէ պիրեր մէմուրիեէթի վերիլմէսինի Թալեպ իթմէքտէ տիրլէր։

Ռիհիս ճօշնսընն վէ Թարաֆկիրլէրի իսէ, Թէհլիքէյի աշիքեար կէօրտիւքլէրինտէն, գապահաթ իլամը վերիլմէմէսի իչին էզճան ու տիլ չալըշմագտա իսէլէրտէ, Ռէրիպլիքէնլէր տախի քէնտի տավալարընը Թէքմիլ զայրէթլէ Թասահուպ իտէրէք, իլէրի կէօթիւրմէքտէ օլտուգլարընտան, Ռէհիսին պիւթիւն ճահատ ու իգտամընը պօշա չըգարաճաղլարը, վէ անը մէմուրիյէթտէն տիւշիւրմէեէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէքլէրի մէմուլի գավիտէն տիր։

Ռէրիպլիքէնլէր, Ռէհիս ճօշնսընն Մ. Սթանթընը հարպիեէ նէզարէթինատէն ազլ իտէրէք, եէրինէ նասպ իթմիշ օլտուղու ճէնէրալ Թոմասընն, գուվվէթ ճէպրիեէ իսթիմալի Թէհտիտի կէօսթէրմիշ օլմասընա տայիր շահիտլէր իպրազ իթմիշլէր տիր. հաթթա, Մ. Սթանթընն էմրինէ իթաաթ իթմէմէսի զըմնընտա, Ռէյիս ճօշնսընն Թարաֆընտան ճէնէրալ Կրանթա իսթար օլունմուշ օլմասընն չէհհատէճնամէլէրինի տախի մէյատանէ գօյմուշլար տըր. վէ նասըլքի կէօրիւնիւր, իշթէ պու խուսուսրէրիպլիքէնլէրին տավասընա գիեատէ հագգ վերմէքտէ տիր։

Մէսաժէ Ֆրանգօ Ամերիգէն նամ ղազէթանընն բիվայէթինէ կէօրէ, ռէյիսի միւշարիլէյհ տավա Թահթընտա իքէն, եինէ քէնտի ինսանընտա տէվամ իտէրէք ազլընա կէօրէ իշ կէօրմէքտէ տիր. չէօյլէ քի, օրտու սէրասքէրի ճէնէրալ Կրանթա էմր իյլէմիշ տիր քի, պէչինճի հարպիեէ նահիեէսի գօմանտանընը մէմուրիեէթինտէն ազլ իտիպ, Վաշինգթընտա մէրքէզի օլան Ամանթիք հարպիեէ նահիեէսինէ նասպ իթմէն։ ճէնէրալ Կրանթ, մուճիպինճէ պիր իմր եազմըշ. Ֆագաթ պու էմրի հարպիեէ նազըրընա կէօնտէրմիշ, վէ պատէհուքէնտիսի տախի միւմայիլէյհ իլէ պիր ուզուն միւլագաթ իթմիշ տիր։

Ռէյիս ճօշնսընն Թարաֆընտան պիր եէնի հարպիեէ նահիեէսի իհտասը նըզամա մուվաֆֆագ մը տըր, չիւրհէսիզ պաշ ճէնէրալ իլէ հարպիեէ նազըրը պու մատտէ իւզերինէ մէշվերէթ իթմիշլէր տիր։ (Ամերիգատա սօն մուհարէպէտէ մաղլուպ օլան էեալէթլէր հարպիեէճէ մէմուրլար մարիֆէթի իլէ իտարէ օլունմագտա, հարպիեէճէ նահիյէ Թապիր օլունմադտա, վէ հարպիեէ նէզարէթինէ մէնութ պուլունարագ նահիեէլէրէ Թագսիմ օլունմուշլար տըր)։

Պու մէսէլէ Ամանթо մէճլիսինտէ մէյատանէ գօնուլարագ, Ռէյիսէ շու ատիթէքի սուրէթտէ պիր իսթար կէօնտէրիլմէսի միւնասիպ կէօրիւլմիւշ տիր։

«Միւճթէմէայի Ամերիգա ռէյիսինէ ռէճա օլունուր քի, 1867 օգուստոս պիրտէն պէրու հարպիեէճէ պիր նահիեէ իհտաս իթմիշ վէ եափօտ իհտաս օլունմասընը էմր իյլէմիշ մի տիր, պունու Ամանթо մէճլիսինէ պիլտիրսին, էկէր իթմիշ իսէ, պու նահիեէ վէ եափօտ նահիեէլէր գանղիլէրի տիրլէր, վէ նէ՞ սէլահիեէթ եափօտ գանղի գանունա թէվֆիղան իճրա իթմիշ տիր»։

Պու իսթարա Ռէյիս ճօշնսընն Թարաֆընտան նէ ճէվապ վերիլտիկի հէնուզ նամալիմ տիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

ՏԷՎԼԷԹԻ-ԱԼԻՑԷ ՎԷ ԱՄԷՐԻԳԱ

Պունտան ադտէմճէ Տէր–սէատէթ Ամերիգա սէֆիրի թարաֆընտան մէմուլէքի Շահանէնին ուղվալը հագդընտա պաղը մէրթէպէ եանլը պէեանաթը հավի Ամերիգա հիւքիմէթինէ իրսալ գըլընան պիր բարօրթօնուն զազէթալարտա տէրճ իտիլմէսի իւզէրինէ, Վաշինկթընտա տէվլէթի Ամիեէ սէֆիրի Պլաք պէյ հազրէթլէրի, տօսթանէ սուրէթտէ ումուրու խարիճիեէ վէքիլի Մ. Սիւրրտա միւրաճաատի խէրիք, դու պապտէ պիր թարզ իեէ թալէպ իյլէմիշ, վի միամայիլէյհ թարաֆընտան կէչէն փետովար այր զարֆընտա խաթանպօլ Ամերիգա սէֆիրինէ չու ալթիտէքի մէքթուպ եազրըմը տրը։

«Միւսի — Վաշինկթընտա տէվլէթի Ամիեէ սէֆիրի, 1866տա թուպ օլունան էվրադը բէամիյինին իքինճի ճիլտինտէ ումուրու խարիճիյէեէ տայիր թահրիրաթտա միւնտրիճ պուլունան վէ խարիճիյ նէզարէթինէ կէօնտրմիշ 150 նիւմրօյու բարօրթօ իւզէրինէ, տօսթանէ սուրէթտէ նազարը տէգդաթրմը տավէթ իթմիշ տիր։ Մէզքուր բարօրթօ, պիր թադրմ թահրիրաթլարը պիր բարչասը տրը քի, սիզ օրտտա Շարդ ահվալը հագդընտա թօռլամը օլտուղունուզ թէֆթիշաթ վէ նէթիճէլէրինի, միւնասիպ պիր վագրթտա տիզէ պիլտիրմիշ իսինիզ։ Կէրէք խարիճի վէ կէրէք տասիլիճէ օլան մէսալիհի բօյիթիգրյեէ հագդընտա քէսպ իթմիշ օտուղումուզ իտէալար վագթին հիւքմինէ տէյիշիլմէքտէ տիր։ Պու պապտէ սիզին թէճէսսիս վէ նէթիճէլէրինիզ կէլէճէք վագտալար իլէ թատիդ օլունապիլիրլէր իսէտ, տիկէր թարաֆտան տասի, ազ վէ եասիսա չօղ եանլըշըգալար վուգու պուլապիլիր։ Շիմտիքի հալ, անլէրին նէ տէրճէ սահիհ վէ եասիսա էմնիյէթէ չաեան տրըլար տէյի թէքբարէն թիֆթիշ իթմէյէ հաճէթ եօղ տուր. չունքի զանն իթմէմքի, մէզքուր բարօրթօնուն օլ բարչասը, սէֆարէթիանէ դանունլարը աշքեամընճա, մուհաղդադ սուրէթտէ տէգդաթ վէ միւթալաալարա սէպէպիյէթ վէրէպիլմէյ։

Լաքին պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր, մէզքուր մէքթուպա շու վէճճ իլէ իթաատ վէրիլիր. «պիւթիւն պու թէրկատիւտլէր իչինտէ մա թէկասիւֆ պէկան իթմէյէ մէճպուրումքի, զաթը հազրէթի Շահանէ, ատէմի իգթիտար վէ զայիֆլիյինէ տայիր աշքեար իսպաթլար իսրաղ իտէր»։ Բարօրթօնուն պու ճիւմլէսի զաթը հազրէթի իրլաֆէթրէնահինին վէ հիւքիմէթլէրինին էսէֆինի մուճիպ օլմուշ, վէ մէզքուր սէօզլէր աշքեար սուրէթտէ թատիդ օլունմատըգը թադտիրտէ, պու պապտէ հիւքիմէթիմիզէ կէօնտէրիլէն ըսամի պիր թէչէքքի մուհաղդադ վէ ճէվապըգ օլաճագ տրը։

Ֆադաթ իֆթիխար իտէրիմքի, կէրէք նէզարէթի խարիճիյէ թարաֆընտան նէշր օլունան թահրիրաթտէն վէ կէրէք Ամերիգա ըէյիսինին, տէվլէթի Ալիյէ սէֆիրինի դաղրլը իթտիյինտէ, իրատ իյլէտիկի նութգունտան, զաթը հազրէթի Շահանէ հագդընտա եազմըշ օլտուղունուզ էսէֆինիզ մէգալաթա տայիր օլան բարօրթօնուզու ալարդը վագրթ Միճիթէմէյի Ամերիգա հիւքիմէթի իւզէրինէ, ֆէնա պիր թէէսիր փէյտա իթմէմիշ օլտուղու թէսէյյեին իտէր։ Սէրպէսթճէ իթիրաֆ տասի իտէրիմ քի, օլ վագրթտան պէրու հիւքիմէթի Օսմանիյէնին իթթիխազ իթտիյի թէատպէրի միւքիյէ, զաթը հազրէթի Բատիշահինին տիրայէթ ու ֆէթանէթի վէ թապիաթը միւէսսիրէսինի, սուրէթի գաթիյէտէ խպաթի վէ թատիդ իտէրլէր, Միճիթէմայի Ամերիգա ճիւմհուրիեէթինին, զաթը հազրէթի Շահանէ վէ հիւքիմէթլէրինին սատադաթ վէ մուհաղպէթինտէն տօլայը ասլա վէ դաթան թէշէքքի իթմէյէ սէպէպլէրի օլմամըշ տրը։

Պունտան աշքեար անլաշըլըր քի, սիզին սէօզլէրինիզ եանլըշ պիր միւթալանանին սէմերէսի իտի, վէ պու խուսուստա զաթը հազրէթի Շահանէ վէ քէնտի հիւքիմէթինէ ալէնէն պիր թազմինաթ վէրմէյէ պօրճլուեուզ։ Պէլքիտէ, պէօյլէ պիր եանլըշ միւլահազա, Օսմանլը տէվլէթի բայրաթխանէսնտա թարաֆկիրլիքլէր ճանիպինտէն զուհուրա կէլէն միճատլէրտէն նէշէթ իթմիշ օլսուն, չունքի պազէն էօյլէ օլուր քի, պիւյիւք միւնազաալար վէ բօլթիթգանա ազիմ գարկաշալըգլարտա հաքէմլէրին վէ հիւքիմատրլարին սըգիաթ ու տիրայէթի եանլըշ թանրլրը»։

Պալատքի պէնտէրտէն սոնրա, Մ. Սիւրրտա ճէնապլրի, խաթանպօլ սէֆիրինին պէօյլէ պիր կիզլի թահրիրաթը. տիրգաթսըզ լըգլա դազթալարտա նէշր իտի տիկինտէն տօլայը թադսիրաթին պիր փայդանը տասի քէնտի խարիճիեէ նէզարէթինին իւզէրինէ ալարագ. խաթմի քէլամ իյլէմիշ տիր։

— Ամերիգա իմպէրաթօրունուն քիչիք պիրատրի Արչիտիւք Ռիգթօր հազրէթլէրի, ռէնչլմպիհ կիւնիւ Տէր–սատատէթտէ պէքլէնմէքտէ տիր։

— Ռում իլիտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէյի մուայեէնէ իթմէք իւզրէ, Նամըգ բաշա հազրէթլէրինին եազընտա Ռում իլի ճիվարլարընա պիր եօլճուլուգ իթմէք նիյէթինտէ պուլունտուղու միւթէվաթիր տիր։

— Ամերիգա իմէրաթօրու ազրիպպասընտան պուլունան Մօտէնա տուդասը հազրէթլէրի Տէր–սատատէթտէ պուլունուպ, պու տէֆա Ամերիգա սէֆիրի մարիֆէթի իլէ հուզուրու Շահանէեէ դապուլ օլունմուշ տուր։

— Ֆիւմա իրլիէսի կիւնիւ Ամերիգա Արչիտիւքլէրի Պէյլր–պէյի սէրայընտա թարաֆը հազրէթի Փատիշահիտէն վէրիլէն զիաֆէթտէն սոնրա, օլ կիճէ վարօրա պինիպ Պրուսա ճանիպինէ եօլճու օլմուշլար տրը։ Եէվմի մէզկուրատ Արչիտիւք Ռէնիէր հազրէթլէրինին մատամաը Արչիտիշէսսա Ռէնիէրէ տասի Շահզատէ Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի հազրէթլէրի վալիտէ սուլթանը թարաֆընտան հարէմտէ պիր միւքէմմէլ զիաֆէթ վէրիլմիշ տիր։

— Շուրայի տէվլէթին Նիզամնամէսի իլան օլունմուշ օլտուղունտան, եարընտան պէտ իլէ այնէն տէրճինէ միւսարաաթ իսէճէյիզ։

— Մէմալիքի մահրուսէյի Շահանին վիլայէթլէրէ թադսիմ օլունարագ վիլայէթ զանունու աշքեամընճա իտարէ օլունտուղու տէրքեար օլտուղունտան վէ զու զանունունամէսինին թաշրարլարճա էհէմմիյէթի պուլունտուղունա տայիր թարաֆըմըզա իխթարաթ օլմուշ օլտուղունտան, ըսամէն թադ ու նէշր օլունան վիլայէթ զանունունամէսինին սուրէթինի կէլէճէք հաֆթատան պէտ իլէ ըսայտիր ըսայ նէշրինէ միւպաշիրլիթ օլունաճագ տրը։

— Պոնա էեալէթի էհալիյի միւսլիմէսի իլէ խրիսթիան պէյնինտէ կիւեա պու կիւնլէրտէ պիր նիֆաղ հասրլ օլուպ, չարշը վէ բազարլարտա պիլէ պիրպիրլէրինէ աշնալըգ տսլսի իթմէեէրէք տիւշմէն կիպի մուամէլէտէ պուլունուեօրլար ըսրը տէյու Բէլթրապուրկ զազէթասը պիր թադրմ արաճիֆտէն իսէսէթ օլարագ նէշրիեաթի իյլէմիշ իսէտ, էհալիյի մէրգումէնին էմին վէ բաշաթի վէ պիրպիրլէրի իլէ հիւսնի իմթիզաճատա պուլունմասը թահզրգը օլունմուշ տուր։

— Խըտիվ իյէթի Մըսրրի յէնին ումուրու տասիլիյ վէքեալէթի Շէրիֆ բաշա հազրէթլէրինէ, վէ մալիյէ նէզարէթի տասի Խամայիլ բաշա հազրէթլէրինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

— Ամերիգա գումանանասընտան պիր վարօր հիւքիմէթի սէնիեէ թարաֆընտան 1500 լիրաեա խթիճմար օլունուպ, միւհիմմաթը ասկէրիյէ հ. մուլէսի իլէ Նիբիտէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

— Ամերուֆէթլու Սէրվիր Լֆէնտի հազրէթլէրինին, Շէհիր էմանէթինէ նասսպ ու թայէին պույրուլաըրտան պէրու խաթանպօլ սոգագլարընին կէնիշլէնմէսի մատտէսի իլէ մէշղուլ օլտուղլարը մալիմ տիր։ Պահճէ գարուսունուն հէտմ օլունմասը իլէ օրատան Վալիտէ խանը սոգաղ ընա գատար կէնիշճէ պիր ճատտէ աչըլաճաղը, վէ գալեալարընն տասի ռէյտէրէյ հէտմ օլունարագ ապազիլրինին սաթրլմասընա գարար վէրիլմիշ տիր տէնիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՑԷ

Մէ–էէշ, 24 ապրէլ.

Պիր չէտիտ մուհարէպէտէն սոնրա ապրիլ 14տէ Մակասալա չէհրի ալինմըշ տրը։ Թէոդորոս Թէսլիմ օլմատան իսէ թապանճա իլէ քէնտիսի թէլէֆ իթմէքլեսի միւրաճճահ թուրմուշ տուր։ Թէոդորոսուն ասաքիրինտէն 6000 քիշի էօլմիւշ (տիւնքի ըէսմի թէլէկրաֆտա 500 իսի)։ Ինկիլիզ մահպուսլարը գուրթարըլմըշ վէ Հապէշիստան մուհարէպէսի խիթամ պուլմուշ տուր։

Փարիզ 27 ապրէլ–ապան.

Մակասալատա 14000 Հապէշ ասաքիրի սիլահլարընը թէսլիմ իթմիշլեր տիր։ Ինկիլիզլեր սէրիան վաթանդարընա ավտէթ իսէճէքլեր տիր։

Վաշինկթն (ալբրուէր).

Մ. Շէֆիլտին հարպիեէ նէզարէթինէ նասսպ օլունմասընը ըէյիս ճոնսըն Սենաթօ մէճլիսինէ թէքլիֆ իթմիշ տիր։

ԹԻՒՃՃԱՐԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻՈՒՋԱՍԸ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԷ

Ապրիլ 15 բազար իրթէսի.

Ակչըսը	37–28
Դաբանտը	37–15

Ապրիլ 25 բիաչասը.

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԷ

Փարիս.

Ակչըսը	35,15
Գաբանտը	35,10

Լոնտրա.

Ակչըսը	34 1/2 տէն 34 6/8
Դաբանտը	34 1/2 » 34 5/8

Օսմանլը իսթիդրաղը 1865 ին.

Ակչըսը	290,
Դաբանտը	294,25

Ֆրանսըզ ֆոնտասու 0/0 3 ֆայիզի.

Ակչըսը	69,37 1/2
Դաբանտը	69,32 1/2

Իթալեան ֆոնտասու.

Ակչըսը	48,80
Դաբանտը	48,85
Ֆիորին	114,75

(Ցիւնքի ֆոնտաս բիաչասընըն թարիխի 24 օրաճագ իքէն սէհվէն 15 գոնուլմուշ տուր)։

ԴԱԼԱԹԱ 15 ԱՊՐԻԼ

Պու հաֆթա թամամը խան պօրասընտա էսհամը ումումիեէ իւզէրինտէ պէօյլիք պիր տուրկունլուգ հիւքմ իթմիշ տիր։ Ֆիսթալար 37 ղրշ 25 փարատան 37 ղրշ 35 փարա պէնինտէ եիւքսէլմէեէ մէեալ տրը։ Պէշ միլեօն լիրալըգ խսթիդրաղ թէվաթուրու հէնուզ սահիհլէնմիշ օլմատըգընտան, պու հավատիսէ չօգլուգ էհէմմիեէթ վէրիլմէմիշ տիր։

ԳԱՄՊԻՕ

Լոնտրա 3 այ վատէ	108 1/4—108.
Մարսիլեա 3 »	23,25—23,35.

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Լոնտրա. 25 ապրէլ.

Թունա պուղտաեը եումուշագ 64 1/2.

Լէվանտ–ալ 25 ապրէլ.

Նիւ–Օրլէանս միտլինկ բամուղու 13 1/4.

Տօլլարա բամուղու 10 7/8.

Եիւքսէլմէեէ մէեալ տրը։

Մարսէլ. 25 ապրէլ.

Թունա պուղտաեը եումուշագ 127/123 քիլօ. 49,25.

Եիւքսէլմէեէ մէեալ տրը։

Բամուղ գավի թութուլմագտա տրը։

ԱԶԳԱՑԻՆ

ԹԷՔՐԱՐ ՖԻԹՈՒՀԱԹ

Միլլէթիմիզին իտարէսի Սահմանադրական օրալը, Վարչութիւն թարաֆընտան էհալիյէ պիտտէֆաթ պիր իֆթիրա օլունուպ, վէ պիր լէքէ սիւրիւմէքտէ տիր։ Նէօյլէ քի, «էհալի փարա վիրմէյօր, բաթրիքխանէ գարանտագ տէրէճէսինէ կէլմիշ» տիր, վէ Փրկիչտէքի պիչարէկան իսէ տէհշէթլու պիր սէֆալէթ իչինտէ գալմըշ տրը տէնիլմէքտէ տիր. վէ պու իֆթիրա վէ լէքէնին լաֆզ ու հիքեայէսի, եալընզ բաթրիքխանէ քէօչէսինտէ, վէ էվլէրտէ, վէ տիւքքհանալարտա, վէ գահվէլէրտէ էօյլէ պիր գաչար քիչի պէյնինտէ գալմաեըգ, իլլա զազէթալարա տասի կէչմիշ, վէ ումումի մէճլիս հուզուրունա չըգարգտան պաչգա, պիր գաչ տէֆա վիւքէլայի ֆիխամ հուզուրունա տասի չըգմըշ տրը։

Էկէրչի պէօյլէ պիր թէչէքքի էվվէլ էմիրտէ, միւթալաա թարզընտա, պիղդաթ էհալի թարաֆընտան զազէթալար իլէ վէ եասսա սայիր պիր վարթա իլէ, միլլէթիմիզէ մախսուս պիր խասսէ տիր կիպի զուհուրա կէլմիշ օլսա, թէֆթիշ վէ թահզրգ խաէր, վէ սահիհ օլտուղուն կէօրսիւկիմիզտէ, էսէֆ իսէր իսիք. հալ պու քի էվվէլա Վարչութիւն թարաֆընտան չըգըպ, վէ զազէթալարան աքս իսիպ, վէ էհալի թարաֆընտան իսէ պազրլար տասի սաֆլըգլա ինանտրգլարրն անլատրդրմրդտա, գաթ պէ գաթ էսէֆ իթմիշիզ տիր։ Զիւնքի, մէզքուր իֆթիրա քիչիք պիր չէյ տէյիլ իսի, չունքի պիր գաչ քիչի ալէյհինտէ տէյիլ իսի, վէ չունքի, պիր գաչ տէֆա, վէ եասիսա եալընզ պիր Վարչութիւն թարաֆընտան զուհուրա կէլէրէք, անրն ինֆիսալիյէ մահվ օլուպ կիթմէյիպ, իլլա հէր վարչութիւն մէզքուր իֆթիրա պօեաը չանաղընը, բաթրիքխանէ գարուսունտան իչէրի կիրիր կիրմէզ, կիւնա իլք իչ օտուր կիպի էլինէ ալմագտա, վէ զանն իտէրսէն քի, միլլէթ թարաֆընտան քէնտույէ օլունան ըիյէթ ու հիւրմէթէ մուքեաֆաթէն, միլլէթին անրընա սիւրմէքտէ, վէ պէօյլէ պէօյլէ թարիխլէրէ կէչմէքտէ իսի։

Միլլէթիմիզտէն այրը այրը ատամարա իյիլիք իթմէք վէ նամուս ու հուզուգունու հրթզ ու վիպայէ իյլէմէք, կէրչի ճէմիյէթի պէչէրիյէէնին վազիֆէսինտէն օլան պիր ֆաղիլէթ տիր. լաքին, իյի տիպգաթ օլունտուղու թադտիրտէ, ազգասիրութիւնտան զիեատէ մարդասիրութիւն տուր։ Ազգասիրութիւն իսէ մարդասիրութիւն իւզէրինէ իլավէ խրլմիշ պիր պիւյիւք պօրճ տուր։

Ազգասիրութիւն տէնիլէն ֆաղիլէթ, էվվէթ հէմ պիւյիւք տուր, վէ հէմտէ կիւճ տիւր. չունքի, մէզքուր ֆաղիլէթին չօղ տէֆա պիր թագրմ էհալինին խայր ու մէնֆաաթը նիյէթիյլէ իճրասը իսթիզամ օլունտուղունտան, թապիաթիյլէ հէմ պաղը թադրմարրն զարարլարընը մուճիպ օլուպ, վէ հէմտէ չօղլարրն էսկի ատէթ, իթիգատ վէ էֆքեարլարընա թօղունճաղընտա, վէ պունդարտան մատտա պիր թագրմտա հասէտճի վէ զարաղքեար զուհուր իսէճէկինտէ չիւրհէ եօղ տուր։

Վէկ հասրլ, պիղճէ, էն պիւյիւք ազգասիրութիւն, պիր միլլէթին իչինտէն զարարը ատէթ ու իթիգատ վէ նիզամարը գալարրրսլ, եէրինէ ֆայիտէլի ատէթ ու իթիգատ վէ նիզամ ու գայիտէ վէ մէպտէ վաղ իյլէմէք տիր, վէ պու ալէմտէ իսէ պունտանտա կիւճ հէման հիչ պիր չէյ եօղ տուր։

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— . . . Լ.ֆէնտի.

219 մարտ 1868 Վարնա.

Վարնատան չիմտիյէ գատար պիլտիրիլմիշ օլան Ազգային պահպար, կէրչի ճիւմլէնին էսէֆինի մուճիպ օլմագտա իտի իսէտ, պու տէֆա ամմէնին իֆթիհարընը պատի օլունաճագ պիր հավատիս վիրէպիլմէքտէ օլտուղումուղ իչին, նէմիգայի ճիզանէ միղին տէրճինէ հիմմէթ իյլէմէնիզ միւսթէրճա տը։

Պէեանտէն միւսթաղնի օլտուղու վէճհ իլէ, Վարնամըզտա իքի եիւզ խանէտէն միւրէթթէպ Էրմէնի միլլէթի պուլունմագտա իսէքտէ, էքսէրիմիզ էննաֆ վէ ֆագիր իլ հալտէ պուլունտուղումուզտան, վէ հէնուզ ադվաթը եէ միյէ Էրիմիկին թէտարիքինի կիւճ հալ իլէ գայրըմագտա օլտուղումուզ էճիլտէն, մէքթէպլէրիմիզին իտարէսի խուսուսու ասլա տէր խաթըր օլունմամըշ, վէ սապիի սիւպեանին զիյդրյմէթ վագըթլարը պիհուտէեէ սարֆ օլունմագտա կիպի տիր։

Իմտի գարընտաշլարըմըզըն պէօյէ պիր սէֆալէթլէ էվգաթ կիւզար իյլէմէլէրինի կէօրէրէք, ալա քիւլլիւ հալ իլանը վէ տէֆի չարէսինէ պագըլմագ իչին, «Ընկերութիւն Յանուց Միսակեան» նամինտէ վէ 1 յունվար 1868 թարիխինտէ պիր ուխուվէթ թէչքիլ իյլէմիշիզ տիր։

Վէ պու ընկերութիւն ազալարընին քեֆֆէֆսի մէքթէպլիմիզին սապըդ չակիրտանընտան օլուպ, իսիմլէրի պէր վէճհի ադի պէեան օլունուր։

(Պուրատա հէր նէ գատար 31 ընկեր էսամիսինին տէրճի թալէպ օլունմուչատա, տէրճինտէն սարֆը նագար իթմիշիզ տիր)։

Ընկերութիւնումուզուն 20 պէնտէն իպարէթ գանունտամէսի վար իսէտ, թաֆսիլէն թահրիրտէն սարֆը նագար գըլընարագ անճագ մագսուտունու պէեան իյլէմէքլէ իքթիֆա օլունուր։

Շէօյլէ քի, ընկերութիւնուն մագսէտի Վարնատա պուլունան մէքթէպլէրիմիզին իտարէսինէ քեաֆի վարիտաթլար բէյտա իթմէք, վէ պու իսէ էքսէրիա միլլէթէրէվէր վէ համիյէթքեարանընն իեանէսինէ միւհթաճ օլունտուղունտան, «Սանուց Միսակեան» իսմինտէ օլարագ պիլէթլէր թագ իթտիրմիշիզ տիր։ Վէ մէղքիւր պիլէթլէրին իւղէրինտէ գանձապետին իմզասը վէ ընկերութիւնուն միւհրիւ պուլունաճագ տրը։ Քեաֆֆէյի համիեէթքեար վէ ղէվաթը խայրխահանէ բէճա օլունուր քի, պու պիլէթլէրի կէօրտիւքտէ օլ ֆագիր սապի սիւպեանը տէր խաթըր իտէրէք, ճէօմէրտանէ իեանէ իյլէտիքտէն պաչգա, սայիրլէրինի տախի թէչվիգ իյլէմէեէ հիմմէթ լթեսինլէր։

Խորհրդական անդամք Ցնօրէն Ժողովոյ

Ս. Ս. Ընկերութիւն
Թ. Երեցեան Նախագահ
Գ. Յ. Մարութեան Գանձապետ
Ս. Յովհաննէսեան Ատենադպիր
Պ. Հայրապետեան Ժողովական
Յ. Ա. Գուրեղմուեան Ժողովական
Յ. Մ. Մավիեան Ժողովական
Մարտիրոս Վ. Եաղըճեան երկրորդ Ատենադպիր

Ընկերութիւն Դիւրլ.

Գ. Աբովեանի անյայտանալը

Հետեւեալ նամակը Թիֆլիսէն այսօր մեր ձեռքը հասած ըլլալով անկողմնակալութեամբ զայն կը հրատարակենք։

. . . խմբագիր.

Նորերս ձեռքս ընկնելով «Մանգու�ի» անցեալ տարուան հոկտեմբերի 30ի համարը, առիթ ունեցայ կարդալու «Ճշմարտութեան Ծառայ» ստորագրութեամբ նամակը, որի նպատակն է ցոյց տալ Գէորգ Աբովեանց երիտասարդի անյայտանալու պատճառները։ Ցեսնելով որ նամակագիրը գործի եղելութիւնը բոլորովին ծուռ կերպով հասկացել կամ որ աւելի հաւանական է, «կամեցել է» այնպէս հասկանալ, հարկաւոր եմ համարում երկու խօսքով սայդ անցքը պատմել ձեզ, թողով որ ընթերցող հասարակութիւնը ասածներիցս պէաք եղած հետեւանքները հանէ։

Ամէնուն քաջ յայտնի է, որ իւրաքանչիւր գործ պարզելու համար, հարկ է նոյն գործի վայ անկողմնասէր ու հանդարտ աչքով նայել, եւ ոչ թէ առաջուց պատրաստուած փաստերով գրիչը ձեռք առնուլ մէկին մինչեւ երկինք բարձրացնելու, միւսի անուան ու պատուին դպչելով։

Արդ տեսնենք թէ ո՞վ էր Գ. Աբովեանը, բին «Ճշմարտութեան Ծառան» գիտնական եւ պատմաբան» ածականներն է տալն, եւ ի՞նչ հանգամանքների մէջ պատահել է այն անցքը, որն պատճառով նոյն «Ճշմարտութեան Ծառան» Պ. Պ. Ռոմանոս Նադիրեանցի եւ Յովսէփ Փոնդոյեանցի ճակատին վատակիա անունն է դրոշմում։

«Գիտնական եւ պատմաբան» Գէորգ Աբովեանցը ուրիշ ոչ ոք չէր, բայց եթէ մտքով անընդունակ եւ մարմնով հիւանդոտ մէկ երիտասարդ, որ տարիներով Հայոց պատմութեան վայ անպտուղ կերպով տքնելով՝ վերջապէս Զամչեան եռահատոր պատմութիւնը անգիր սովորելու հետեւանքին էր հասել, այսինքն գլուխը լցրել էր չոր ու ցամաք ուանկապ անցքերով, առանց պատմութեան բուն նպատակը հասկանալու, որ է ազգային կենաց կենդանի պատկերը ներկայացնել։ Եւ 1865 ին Պ. Յ. Փոնդոյեանցը հրաւիրուեցաւ Ներսիսեան դպրոցի տեսչութիւնը յանձն առնուլ, դպրոցի հոգաբարձութիւնը՝ Գ. Աբովեանցին յանձնեց Հայոց պատմութեան դասատուութիւնը։ Աբովեանցը սկսաւ իր դասախօսութիւնը վերը յիշուած ձեւով։ Տեսուչը մի քանի անգամ աշխատեց հասկացնել նորան պատմութեան նշանակութիւնը իրրեւ գիտութիւն, եւ յորդորեց որ դասաւանդութեան եղանակը փոխէ։ Ուսուցիչը համարելով թէ գիտութեան այրն ու քէն իր մէջէ պարունակվում, առաջուան պէս շարունակեց իր դասաւանդութիւնը։ Վերջապէս եկան տարեկան քննութիւնները։ Աշակերտները հրապարակաւ ցոյց տուին իրանց հասկացողութիւնը պատմութեան վրայ։ Ուսուցիչը պաշտօնից արձակուեցաւ։ Վրան մի քանի ժամանակ անցաւ, քաղաքիս մէջ ձայն տարածուեցաւ թէ Գ. Աբովեանցը անյայտացել է։ Յայտնի բան է, ինչպէս միշտ պատահում է այսպիսի դիպուածներում, ամէն դլխից մէկ մէկ դատողութիւն լսուեցաւ։ որը տում էր թէ յուսահատութեանց ջուրն ինկաւ, ինչպէս թէ այս երկրորդ անգամն էր որ Ներսիսեան ուսումնարանի դասատուութեանց արձակվում էր իրրեւ անընդունակ ուսուցիչ, որը թէ իր եղբօրը գլխնելու գնաց, որ այն ժամանակ Պարսկաստան էր համարվում։ Վերջապէս նորերս կարդացինք թէ մի Ճշմարտութեան Ծառայ Ռուսաց կարավարութեան ձեռքը մատնուելու ծիծաղելի միտքն էլ յայտնեց, եւ երկու պատուաւոր անձանց վրայ անտեղի յարձակուելով անամօթաբար ասում է, թէ Պ. Պ. Ռ. Նադիրեանցը եւ Յ. Փոնդոյեանցը մատնել են նրան կառավարութեան ձեռքը, առանց յայտնելու թէ ի՞նչ շահ ունէին յիշեալ անձինքը Աբովեանցին այդ կերպով վնասելու։ ուր թողնենք որ Պ. Նադիրեանցը՝ Աբովի անյայտանալու ժամանակ՝ Եւրոպա էր գտնվում։ Մեր միտքը ամենաւին այն չէ, որ յիշեալ պարոններին արդարացնենք։ Հանգամանքները իրանք իրանցից բաւական են նրանց արդարացնելու։ Ուստի եւ մէկ քովի թողնելով ամէն փաստաբանութիւն, հարցը նենք միայն թէ ի՞նչ մարդ էր Գ. Աբովեանցը, որ Ռ. տէրութեան աչքին վատանդաւոր երեւաց։ Եւ կամ ի՞նչ կողմից հայը առ հասարակ կարող է մի որ եւ իցէ տէրութեան եւ մանաւանդ Ռուսաց տէրութեան համար վատանգաւոր լինել։ Մեր ժողովուրդը այնպէս խեղճ դրութեան մէջ է, որ նրան լուսաւորուելոց աւելի ուրիշ բանի վրայ մտածելը ծիծաղելի բան կը լինէր։ Ծիծաղելի բան է ուրեմն կարծել անգամ թէ Աբով. ի պէս խեղճ երիտասարդին քաղաքական խնդիրների համար անյայտ են արել։ Մեր Ցաճկատանի եղ արց լաւ յայտնի է, որ Ռուսաց տէրութիւնը ամենաւին վախ չունի յայտնի կերպով պատժելու այնանձանց, որոնք իրան վատանգաւոր են երեւում։ այս բանը, կարծեմ, ապայ ցի կարօտ չէ։ Ծիծաղելի է դարձեալ Աբով. արժանապիւտակ Մ. Նալբանդեանցի հետ համեմատել։ եւ մանաւանդ այդպիսի կարծիք յայտնել թէ Աբով. Հայ երիտասարդների կողմից ուղարկուած է Լեհիստան։ մենք չենք կարող թոյլ տալ երբէք, որ որ եւ իցէ Հայ հասարակութեան երիտասարդները այդպիսի անխորհուրդ միտք ունենան, եւ եթէ ունենային էլ, Գ. Աբովեանցի դեսպանութեանը դիմէին։

Այսպէս ուրեմն Գ. Աբովի անյայտանալու վրայ երկու կածիք կարող է լինել։ կամ մի օտար երկիր անծանօթ կերպով թափառում է, եւ կամ, որ աւելի հաւանական է, ինքն իր կեանքը կարճել է։

Այս վերջին կարծիքը նրանով աւելի հաւանական է երեւում, որ երիտասարդի մայրը եւ մօտիկ ծանօթները խոստովանում են թէ վերջին ժամանակները չափազանց տիրութիւն ու մելամաղձութիւն պատել էր նրան, եւ թէ ժամերով լուռ ու մունջ նստում էր, առանց մէկ ժպիտ կամ խօսք արձակելու։

Ահա այս է գործի եղելութիւնը։ Եթէ ներելի լինէր մեզ մեր անձնական կարծիքը յայտնել։, մենք կ'ասէինք, օրինակի համար, թէ «Ճշմարտութեան Ծառան» այն այնն է, որ իր վարմունքին համար Պ. Պ. Ռ. Նատիրեանցի հոգաբարձութեան եւ Յովսէփ Փոնդոյեանցի տեսչութեան ժամանակ Ներսիսեան դպրոցից արձակուեցաւ եւ այս օտար միջոցին դիմեց յիշեալ պարոններից վրէժ առնելու։ կասէինք թէ նոյն ինքը Գ. Աբովեանցը անյայտանալուց մի քանի օր առաջ դնում է Պ. Մելիքեանցի ուսումնարանը, ուր աշխարհագրութեան դասատուութիւն էր անում, եւ յայտնում է թէ այնուհետեւ չէ կարող իր դասերը շարունակել առանց մէկ որ եւ իցէ պատճառ տալու, սրանից էլ ընթերցողը կարող է մէկ հետեւանք հանել։ Կ'ասէինք դարձեալ եւ կը հաստատենք Պ. Պ. Ռ. Նադիրեանցի եւ Յ. Փոնդոյեանցի արժանաւորութիւնները, եթէ չվախենային յիշեալ անձանց համեստութիւնի վիրաւորել։

Ի վերջոյ խնդրելով որ այս նամակիս մի անկիւն չնորհէք ձեր թերթին մէջ,

Մնամ եւ այն

Թիֆլիս 8 փետր.
1868.

* * *

ԻԼԱՆԱԹ

ՎԻԷՆՆԱ ՎԷ ԲՈՒՍԻԱ ԲԻԱՆԳՕԼԱՐԸ

Վիէննանէն հէր նէվի բիանգօ ագսիօնլարը վէ բրօմէսլէրի, Գալաթատա Գումքսիօն խանը գարուսու եանընտա Նօ. 16 սարրաֆ ճանէթօ տիւքքեանընտա ֆիրուխթ օլունմագտա տրը։

Մէրգում Մ. Ճ նէթօ հիչ պիր քիմսէ իլէ չէրիքիկի օլմայրպ, վէ սաթտըզը պիլէթլէր իւղէրինտէ գալպ օլմայաճաղը թէմէմն գըլընմըշ մանասընտա պիր եէչիլ պէյզա միւհիր պասըլմըշ տրը։

Քէզալիք պու մահէլլէ Բուսիանէն պիրինճի վէ իքինճի իսթիգրազլարը բիանգօսունուն պիլէթլէրի ֆիրուխթ օլունուր։ պունլարըն սէնէվի 0/0 տէ 5 ֆայիզի օլուպ վէ իքի տէֆա չէքիլիր։

Պիրինճի Նօ. գազանճագ 200 պին, իքինճի 75 պին, սայիրլէրի հա քէզա 40 պին. 25 պին. 10 պին. 8 պին 5 պին վէ 500 գարպօն գազանճագլար տրը։

ԷՃԶԱՑԻ ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՃԷ ՄԱԽԶԷՆԻ ՎԷ ՏԻՒՔՔԵԱՆԸ

Միւսիւ Վիչէնցո Դանոնի սնաթը սէնէտէն պէրու Պէյ-օղլուտա էճզաճըրգ սանաթը իլէ մէշղուլ օլուպ վէ մահէլլիմէզպուրտա Ազաճամիսի ճատտէսինտէ վագը, վէ 67 նիւմէրօ իլէ մրբագգամ տիւքքեանընտա պուլունան էճզալարրն խասլրդը, թէսիգիտի, վէ իճբաաթճա տրգգաթ վէ չարուգլուղուլա քէսպի չէօնրէմի իթմիչիքէն մաւախսէրէն իսթանպուլտա Համիտիյէ թիրպէսի իթթիսալինտէ 34 նիւմէրօյու պիր էճզայի միւթէնէվվիյէ մաղազասը տախի քիւչատ իյլէմիշ իսէտ պու տէֆա մէղքիւր մաղազասընը քէօրբիւ պայրնտա իհթիսապ դարչրսընտա վէ 7-8 նիւմէրօյա միւրագգամ պուլունան մաղազալարա նագլ իլէ, պիր պիրինճի միւթթասիլ պիր էճզաճը տիւքքեանը իլէ պիրտէ էճզայի միւթէնէվվիյէ մախզէնի քիւչատ իյլէտիկինտէն, էվրօբանըն էնմէչհուր վէ էն միւթէպէր ֆապրիգասարընտան տրգգաթը թամամէ իւզրէ ճէլպ իյլէմէքտէ օլտուղու էճզալարը զայէթ էհվէն ֆիենաթլա ֆիւրուխթ իտէճէկինի ալէնէն իլան իտէր։

Մէղքիւր տիւքքեանտա հէր կիւն միւթէպէր հէքիմլէր հազրը պուլունաճագ, վէ սըհհէթի ու մումկիյեէ հէր ճիհէթլէ տրգգաթ ու իգտամ իյլէյէճէքլէր տիր։

Վէ Պէյ-օղլուտա վագը տիւքքեանտա իսէ կիճէլէրի տախի հէր սաաթ ատամ պուլունուպ, ինթիեաճաթը էհալիյի իճրա իտէճէք, վէ իսթէնիլտիկի հալտէ մաքինա իլէ պուզ տախի եաբաճագ տրը։

Ամէրիկայթը ճէբրահիյէ իճրա իթմէքքինին, աղրբեան տիշլերին վէճալարընը (աղրը) տէֆ ու իզալէ իթմէք, վէ տիշլերի չրգմըշ օլանլարընն տիշլերինին եէրլերինէ գանմէթսիզճէ թապիի վազ օլունմուշ կիպի, գ... եէթ տրգգաթ օլունսա պիրէ անլաշրմամագ իւզրէ, տիշ գօյմագ վէ տախիլի ֆէմմէ վէ չէնէտէքի էմրազ վէ գուրուճ վէ թէգելիլի տէնտանա թէտավի իթմէք, վէ տիշլերի թագրաթընտան, եանի եէրլերինտէն օյնաեբպ, պիր թարաֆա տէվրիլտիքլերի հալտէ եէրլերինէ գօյմագ, վէ տախիլի ֆէմմ թէմիզլէմէքտէ, վէ բասանմըշ վէ օրեանմըշ օլան տիշլերին բաս վէ քիրլերինի չըգարբպ, ճէվհէրի զաթիսինի թէճտիտ իթմէքտէ, վէ աղղըն ֆէնա գօգուլարընը իսգահ իթմէքտէ վէ աթըն վէ լաթիքտէն զաւէթլէ լաթիֆ վէ բանա վէ սալապէթլի վէ խաֆիֆ եէմէք եէնտիկի վագըթտա պիր զարար ու զիեան վէրմէզ ալեա եէրլի վէ չըգար գօնուր տիշլեր եաբմագտա օլան փարիսլի թապիպ տիշճի Մ. Բէյլէզ Պէյ-օղլունտա Կալանի սօգաղընտա 2 նիւմէրօտա իսքեան իթմէքտէ, վէ ալաֆրանկա սաաթ 6 տան 4 է գատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ ամէլիյաթը մէղքիւրէեի իճրա իյլէմէքտէ օլուպ քէնտիսինի կէօրմէք վէ կէթիրթմէք միւրատ իտէնլէր օլուր իսէ, օրատան սիւալ իթտիրմէլէրի։ 58

Պէյօղլունտա Ֆիւրուզ աղա մահէլլէսինտէ վագը եէտի պին արշըն մըգտարը պիր գըթա արտա սալիլըդ օլմաղին, թալիպ օլանլարընն Գալաթատա սանտըղճըլար իչինտէ, 119 նիւմէրօլու գահվէտէ խարիթասընը կէօրէպիլէճէքլէրի իլան օլունուր։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հրատարակութիւն Պոլսէրուան

ՎԻԳԹՕՐ ՀԻԻԿՕՑԻ

ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ,

ԼԷ ՄԻԶԷՐԱՊԼԸ

Տարբ հարցի բաժնուած

Տպագրութիւն Տէտէեան Զմիւռնիա.

Բաժանորդագրութիւն հրատարակուելէ առաջ, կանխիկ 125 ղրշ.

Բաժանորդագրութիւն հրատարակելու սկսելէ ետքը, կանխիկ 150 ղրշ.

Բաժանորդագրութիւն ամբողջ գործը հրատարակուելէ ետքը 180 ղրշ.

Բաժանորդագրութեան տեղերն են Իզմիր, Տէտէեան տպագրատունը, Տէտէեանց վաճառատունը եւ Պ. Զիլինկիրեանին գրատունը. Պոլիս, Տէտէեանց վաճառատունը, Գումրու խան թիւ 11, եւ Մանզումէ օրագրին գրատունը։

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԱՂՂԻԷՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

Օլէնտորֆի դրոշմով

Վերջ ամսուան մէջ Գաղղիէրէն կարդալ գրել եւ խօսիլ սորվելու համար.

Փոխեաց է հայ Թովմա Թերզեան

Օլէնտորֆի այս նոր մէթոտը Եւրոպայի եւ Ամերիգայի մէջ ամէն լեզուի վրայ փորձուած է, որ ասով կարելի է զաղթին չատի շուտով կը սորվրուի։

Կը ծախուի ամէն Հայ գրավաճառաց խանութները եւ մասնաւորապէս Ռիւրճեան տպարանը Ֆինճանճըլար եօղուշու թիւ 19. Դին մէկուկէս մէճիտ։

ՍԱՀԻՊ ԴԱՎԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

ՊԼԻ ՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ, ՖՕՓՕԿՐԱՖ ԱՊՏՈՒԼԱՀ ԳԻՐԱՏԷՐԼԷՐ ԳԱՐՉՈՒՄՆԵՐՈՒ ՆԻՄԷԵՐՈ 467.